

RIJEČ UREDNIŠTVA

DA LI JE KRIVA STRUKA ILI SUSTAV?

Hrvatski sabor prošle je godine donio novi Zakon o šumama (NN 68/2018.), koji je stupio na snagu 4. kolovoza 2018. O tome smo pisali u ovoj rubrici u ŠL br. 7-8/2018., gdje smo izrazili svoje mišljenje pa i opetovali svoje prigovore, koji pri njegovom donošenju uglavnom nisu usvojeni. Slušajući i čitajući ovih dana u medijima, ponajprije negativna mišljenja o šumarstvu i šumarskoj struci, nesporno se nameće pitanje iz naslova. Naš posao nije donositi sud o tome je li poslovanje Hrvatskih šuma d.o.o. transparentno ili netransparentno. Za to će se pobrinuti nadležne institucije. No, kratko ćemo se osvrnuti samo na neke članke odnosnog Zakona o šumama pa i Pravilnika po kojima je propisano kako gospodariti šumama.

Tako npr. članak 2. (3) Zakona o šumama kaže da Vlada RH upravlja šumama i šumskim zemljištem, između ostalog „načelom učinkovitosti upravljanja šumama i šumskim zemljištima osigurava ispunjavanje trenutne i buduće odgovarajuće ekološke, gospodarske i društvene funkcije na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini, kao javnog interesa, uvažavajući socioekonomsku važnost šuma i šumskih zemljišta Republike Hrvatske“ „pri čemu te aktivnosti moraju biti u skladu s javnim interesimaa sve zajedno temeljeno na načelu održivoga gospodarenja prirodnim resursom.“ Načelo održivog gospodarenja prema čl. 3. (3) ostvaruje se uz „učinkovito korištenje resursa, pri čemu se optimizira doprinos šuma, sektora šumarstva i sa šumom povezanih sektora ruralnom razvoju, rastu i otvaranju radnih mjesta.“

Pitamo se, da li i koliko poštujemo propise i zadana načela? Namjera nam je da naznačimo poneki problem, a na čitateljima je da utječu na njegovo rješenje. Primjerice, da li učinkovito koristimo sve resurse šume? Ako je riječ o biomasi kao energentu, možemo reći da je za privatne džepove bilo učinkovito (hvale vrijedni su otkazi ugovora od strane Hrvatskih šuma d.o.o.), no, da li je za društveno optimalno i što je tu pravi cilj gospodarenja sukladan načelu održivosti. Pitanje je da li će biti ikakvih sankcija za one koji nisu jeftini energent koristili optimalno (za električnu struju i

grijanje) i nisu poštivali ugovore, pa i za one koji su potpisivali te ugovore? Ako je pak riječ o drvnim sortimentima kao sirovini koju treba oplemeniti dodatnom vrijednošću, unatoč ovih dana i javnom priznanju nekih drvo-prerađivača da se drveni sortimenti raspodjeljuju ispod cijena na tržištu, i dalje se inzistira na netržišnom gospodarenju. Kažu da je ponuda (koja je ograničena godišnjim prirastom drvne mase) i do tri puta manja od potražnje (što po ekonomskoj logici vodi povećanju cijena), a isto tako da je jeftino dobivena drvena sirovina uglavnom „oplemenjena za izvoz“ tek primarnom preradom. Ako drvo kao sirovina sudjeluje u proizvodnji namještaja s prosječno 17 % vrijednosti, onda nije teško zaključiti da izvozom „tako minimalno oplemenjene“ sirovine izvozimo radna mjesta, kako u drvnjoj, tako i u pratećim industrijama (ljepilo, boje i lakovi i sl.). Zašto svi drvoprerađivači hoće svoje pilane, a gdje je burza piljene građe koja bi opskrbljivala finaliste? Kao uzgajivači i uređivači pitamo se čemu svi uzgajivački i uređivački radovi, pa i troškovi (čišćenja, njege, prorede, formiranje sastojina, zaštita i dr., pogodujući stablima nositeljima proizvodnje, klasirajući ih potom po kvaliteti u drvene sortimente, sukladno Pravilniku o uređivanju šuma), ako je cilj proizvodnje najveća kvaliteta drvnih sortimenata, a mi ih obezvrjeđujemo netržišnim cijenama? Nesporna je i činjenica da te cijene omogućuju veliku zaradu, a minimalnu dodanu vrijednost i uz relativnu nisku obrazovanost radnika (što će im primjerice inženjeri?) neoptimalno korištenje drvnih sortimenata. To se zove rasipanje nacionalnog bogatstva, a takvim smanjenjem prihoda dovodi se u pitanje i optimalno ispunjenje ekološke i društvene funkcije šuma, koja se ocjenjuje višestruko većom od proizvodnje drvne mase. Ako struka gospodari preko 250 godina po načelima potrajnog gospodarenja i do danas nastoji sačuvati optimalnu strukturu i kvalitetu naših šuma, unatoč neargumentiranom mišljenju amatera iz Zelenog odreda i inih, pa i nekim upitnim kriterijima zaštitara općeg profila, imamo i odgovor na postavljeno pitanje u naslovu.

Uredništvo